

FREE STATE PROVINCE

PROVINCIAL GAZETTE

PROVINSIALE KOERANT

PROVINSIE VRYSTAAT

Published by Authority

Uitgegeef op Gesag

No. 66

BLOEMFONJEIN, 10 AUGUST 2007

BLOEMFONTEIN, 10 AUGUSTUS 2007

<p>GENERAL NOTICE 3 OF 2007</p> <p>PUBUCATION OF THE FREE STATE PETITIONS BILL, 2007</p> <p>It is notified for general information and comment that the above-mentioned Bill is hereby published in terms of Rule 141 of the Rules and Orders of the Free State Legislature.</p> <p>Any comments or remarks must be submitted to the Secretary: Free State Legislature, Private Bag X20561, Bloemfontein, 9300 to reach her not later than 24 August 2007.</p> <p>E ROCKMAN SEKRETARIS: VRYSTAATSE WETGEWER</p>	<p>ALGEMENE KENNISGEWING 3 VAN 2007</p> <p>PUBLIKASIE VAN DIE VRYSTAATSE WETSONTWERP OP PETISIËS, 2007</p> <p>Dit word vir algemene kennisname en kommentaar bekendgemaak dat bostaande Wetsontwerp hierby gepubliseer word in terme van Reël 141 van die Reëls en Orders van die Vrystaatse Wetgewer.</p> <p>Enige kommentaar of opmerkings moet gestuur word aan die Sekretaris: Vrystaatse Wetgewer, Privaatsak X20561, Bloemfontein, 9300 om haar nie later as 24 Augustus 2007 te bereik nie.</p> <p>E ROCKMAN SECRETARY: FREE STATE LEGISLATURE</p>
---	--

BILL

To provide for the right to submit a petition to the Legislature of the Province of the Free State; to provide for the general principles and procedures for the submission of a petition to the Legislature; to provide for the consideration of a petition by committees of the Legislature; and to provide for incidental matters.

BE IT ENACTED by the Provincial Legislature of the Free State, as follows:-

Definitions

1.	In this Act, unless the context otherwise indicates -	5
	"administrative support service" means employees of the Legislature assigned by the Secretary for purposes of the effective implementation and execution of this Act;	10
	"Chairperson" means the chairperson of the Committee;	
	"Committee" means a Portfolio Committee of the Legislature, and includes an ad hoc Committee established in terms of the Standing Rules and Orders;	15
	"Constitution" means the Constitution of the Republic of South Africa, 1996;	
	"Executive Council" means the executive council of the Province contemplated in section 132 of the Constitution;	20
	"Legislature" means the provincial legislature of the Province contemplated in section 104 of the Constitution;	
	"municipal council" means the local government authority in the Province;	25
	"petition" means a complaint or request or a representation or a submission addressed by a petitioner to the Committee in terms of this Act;	
	"petitioner" means a person who submits a petition in terms of this Act, and includes a natural or juristic person;	30
	"prescribed" means prescribed by regulation in terms of section 16;	
	"Province" means the Province of the Free State established in terms of section 103 of the Constitution;	35

WETSONTWERP

Om voorsiening te maak vir die reg om 'n petisie voor te lê aan die Wetgewer van die Provinsie Vrystaat; om voorsiening te maak vir die algemene beginsels en prosedures rakende die indien van 'n petisie aan die Wetgewer; om voorsiening te maak vir die oorweging van 'n petisie deur die komitees van die Wetgewer; en om voorsiening te maak vir toevallige sake.

DAAR WORD BEPAAL deur die Provinsiale Wetgewer van die Provinsie Vrystaat soos volg:-

Woordomskrywings

5

1. In hierdie Wet, tensy uit die samehang anders blyk, beteken-

10

"administratiewe ondersteuningsdiens" werknemers van die Wetgewer wat aangewys is deur die Sekretaris vir die doel van doeltreffende implementering en uitvoer van hierdie Wet;

15

"Grondwet" die Grondwet van die Republiek van Suid Afrika, 1996;

"hierdie Wet" sluit die regulasies in wat ingevolge hierdie Wet gepromulgeer is.

20

"Komitee" 'n Portefeuljekomitee van die Wetgewer, en sluit 'n *ad hoc*-komitee in wat gestig is in ooreenstemming met die Staande Reëls en Orders;

"munisipale raad" die plaaslike regeringsgesag in die Provinsie;

25

"petisie" 'n klage of 'n versoek of 'n voorlegging of 'n betoog wat deur die petitioner aan die Komitee gerig is ingevolge hierdie Wet;

"petitionaris" 'n persoon wat 'n petisie voorle ingevolge hierdie Wet, en dit sluit 'n natuurlike of regs persoon in;

30

"Provinsie" die Provinsie Vrystaat gestig ingevolge artikel 103 van die Grondwet;

"Sekretaris" die Sekretaris van die Wetgewer, of enige amptenaar wat skriftelik deur die Sekretaris aangewys is;

35

"Speaker" die Speaker van die Wetgewer verkies ingevolge artikel 111 van die Grondwet;

"Staande Reëls en Orders" wat opgestel is vir die verrigtinge van die Wetgewer ingevolge artikel 116 van die Grondwet

"relevant authority" means a provincial department, municipal council, or other government institution over which the Legislature exercises oversight;

"Secretary" means the Secretary to the Legislature, or any official designated by the Secretary in writing; 5

"Speaker" means the Speaker of the Legislature elected in terms of section 111 of the Constitution;

"Standing Rules and Orders" means the rules and orders made for the conduct of business of the Legislature in terms of section 116 of the Constitution; 10

"this Act" includes the regulations promulgated under this Act.

Right to petition 15

2. (a) Subject to the provisions of this Act and any other law, a petitioner has the right to petition the Legislature.

(b) The administrative support service must render assistance to a prospective petitioner who wishes to submit a petition to the Legislature. 20

General principles

3. (1) A petitioner must submit a petition in writing in any of the official languages of the Republic of South Africa. 25

(2) The Legislature must -

(a) respect, protect and promote the rights of a petitioner provided for in this Act; 30

(b) take appropriate steps to promote and facilitate participation by the citizens of the Province in the process of governance in the Province, particularly persons previously disadvantaged by unfair discrimination of whatever nature; and 35

(c) enhance democracy by exercising maximum accountability and transparency in their consideration of petitions. 40

(3) The Legislature must promote and facilitate a fair and equitable process of considering petitions submitted to the Legislature in terms of this Act.

"toepaslike gesag" 'n provinsiale departement, munisipale raad of ander regeringsinstelling waaroor die Wetgewer toesig uitoefen;

5 "Uitvoerende Raad" die uitvoerende raad van die Provinsie kragtens artikel 132 van die Grondwet;

"Voorsitter" die voorsitter van die Komitee;

10 "voorgeskrewe" voorgeskryf by regulasie ingevolge artikei 1.6;

"Wetgewer" die provinsiale wetgewer van die Provinsie kragtens artikei 104 van die Grondwet.

Reg tot petisie

15 2. (a) Onderworpe aan die bepalinge van hierdie Wet en enige ander wet, het 'n petitioneris die reg om 'n petisie aan die Wetgewer voor te lê.

20 (b) Die administratiewe ondersteuningsdiens moet hulp verleen aan 'n voornemende petitioneris wat 'n petisie aan die Wetgewer wil voorle,

Algemene beginsels

25 3. (1) 'n Petitioneris moet skriftelik 'n petisie in enige van die: amptelike tale van die Republiek van Suid-Afrika voorle,

(2) Die Wetgewer moet-

30 (a) die regte van 'n petitioneris soos in hierdie Wet bepaal, respekteer, beskenn en bevorder;

35 (b) toepaslike stappe neem om deelname aan die regeringsproses van die Provinsie deur die burgers van die Provinsie te bevorder en te fasiliteer; veral persone wat voorheen deur onregverdige diskriminasie van welke aard ook al benadeel is; en

(c) die demokrasie versterk deur optimale aanspreeklikheid en deursigtigheid in hul oorweging van petisies uit te oefen.

40 (3) Die Wetgewer moet 'n regverdige en gelyke proses bevorder en fasiliteer by die oorweging van petisies wat ingevolge hierdie Wet aan die Wetgewer voorgele is.

Petitions

4. (1) A petition may be -
- (a) a single petition, which is an individual submission from a single petitioner, concerning a particular complaint or request; 5
 - (b) an association petition, which is an individual submission from an association or single petitioner mandated by an association to submit that petition in writing, concerning a particular complaint or request; 10
 - (c) a collective petition, which is a collection of signatures from a number of petitioners, concerning a **particular** complaint or request; 15
 - (d) a mass or group petition, which is made up of individual or group submissions from a number of petitioners, concerning the same or substantially similar complaints or requests.
- (2) A petition may be submitted by a person acting - 20
- (a) in his or her own interest;
 - (b) in the interest of another person who is not in a position for whatever reason to submit a petition in his, her or its own name; 25
 - (c) as a member of or in the interest of a group or section of a community; or
 - (d) in the public interest. 30
- (3) A petition may subject to subsection (4) address any matter -
- (a) within the legislative authority of the Province contemplated in the Constitution; 35
 - (b) within the executive authority of the Province contemplated in the Constitution;
 - (c) assigned to a member of the Executive Council in terms of the Constitution; or 40
 - (d) relating to the provincial supervision of local government contemplated in the Constitution.

Petisies

4. (1) 'n Petisie mag-
- 5 (a) 'n enkele petisie wees, wat 'n individuele voorlegging van 'n enkele
petisionaris rakende 'n spesifieke klagte of versoek is;
- 10 (b) 'n assosiatiewe petisie wees, wat 'n individuele voorlegging van 'n
vereniging of 'n enkele petisionaris is wat deur 'n vereniging
afgevaardig is om daardie petisie, rakende 'n spesifieke klag of
versoek, voor te lê;
- 15 (c) 'n gesamentlike petisie wees, wat 'n versameling handtekeninge van
'n paar petisionarisse rakende 'n spesifieke klagte of versoek is;
- 20 (d) 'n massa- of groeppetisie wees, wat bestaan uit individuele of
groepvoorleggings van 'n aantal petisionarisse rakende dieselfde of
weselik ooreenstemmende klagtes of versoeke,
- 25 (2) 'n Petisie mag voorgele word deur 'n persoon wat optee -
- (a) in sy ofhaar eie belang;
- (b) in die belang van 'n ander persoon wat om welke rede ookal nie in
'n posisie is om 'n petisie in sy, haar, of hulle eie naam in te dien nie;
- (c) as 'n lid van, of in die belang van 'n groep of deel van 'n
gemeenskap; of
- 30 (d) in openbare belang.
- (3) 'n Petisie mag, onderworpe aan subartikel (4) enige saak aanroer -
- 35 (a) binne die wetgewende gesag van die Provinsie 5005 in die Grondwet
beoog;
- (b) binne die uitvoerende gesag van die Provinsie 5005 in die Grondwet
beoog;
- 40 (c) wat ingevolge die Grondwet aan 'n lid van die Uitvoerende Raad
opgedra is;
- (d) rakende die provinsiale oorslg van plaaslike regering 5005 in die
Grondwet beoog.

- (4) The Legislature must not consider a petition -
- (a) falling outside the scope of matters contemplated in subsection (3);
 - (b) concerning a matter pending in a court of law or other tribunal or forum contemplated in the Constitution; 5
 - (c) in connection with the conviction and sentencing by a criminal court of law of a person to a period of imprisonment; or 10
 - (d) addressing a matter, which falls within the scope of a commission of inquiry established in terms of section 127(2) (e) of the Constitution.
- (5) The Legislature may not consider a petition which - 15
- (a) is illegible;
 - (b) does not state the correct name and contact details of the petitioner and, where applicable, the name of the association or group on whose behalf the petition has been submitted; 20
 - (c) has not been signed by the petitioner, except in the case of a petitioner who is unable to write and -
 - (i) who has made a mark on the petition as a symbol of his or her authority to submit the petition; and 25
 - (ii) that mark was made in the presence of two witnesses who are able to write and who by signing that petition certify that the mark is that of the petitioner; 30
 - (d) address a matter previously considered by the Committee except if that petition contains new information that may materially impact on the outcome of the consideration of the matter; 35
 - (e) contains defamatory statements or improper language;
 - (f) if applicable, addresses a matter that the petitioner has not yet brought to the attention of the relevant authority, or if the petitioner has brought it to the attention of the relevant authority, the relevant authority has not been afforded reasonable time to consider the matter. 40

- (4) Die Wetgewer moet nie 'n petisie oorweeg wat-
- (a) buite die omvang van kwessies soos in subartikel (3) beoog, val;
 - 5 (b) handel oor 'n kwessie wat hangende is in 'n geregshof of ander tribunaal of forum soos in die Grondwet beoog;
 - (c) verband hou met die skuldigbevinding en vonnisoplegging deur 'n strafhof van 'n persoon vir 'n tydperk van tronkstraf; of
 - 10 (d) oor 'n saak handel wat binne die verwysingsraamwerk van 'n kommissie van ondersoek val wat ingevolge artikel 127(2) (e) van die Grondwet gestig is.
- (5) Die Wetgewer moet nie 'n petisie oorweeg wat-
- (a) onleesbaar is;
 - 20 (b) nie die korrekte naam en kontakbesonderhede van die petitioneris bevat en, waar van toepassing, die naam van die vereniging of groep namens wie die petisie voorgele is, bevat nie.
 - (c) nie deur die petitioneris geteken is nie, behalwe in gevalle waar die petitioneris nie kan skryf nie en -
 - 25 (i) wat 'n merk op die petisie gemaak het as simbool van sy of haar bevoegdheid om die petisie in te dien; en
 - (n) daardie merk gemaak is in die teenwoordigheid van twee getuies wat kan skryf, en wat, deur die ondertekening van daardie petisie, sertifiseer dat die merk **dié** van die petitioneris is.
 - 30 (d) 'n kwessie aanraak wat voorheen deur die Komitee oorweeg is, behalwe as daardie petisie nuwe **inligting** bevat wat 'n substansiele invloed op die uitkoms van die oorweging van die saak kan uitoefen;
 - 35 (e) lasterlike of onwelvoeglike taal bevat;
 - 40 (t) indien van toepassing, 'n kwessie aanroer wat die petitioneris nog nie onder die aandag van die betrokke owerheid gebring het nie, of as die petitioneris dit onder die aandag van die betrokke owerheid gebring het, die betrokke owerheid nog nie redelike tyd gegee is om die saak te oorweeg nie.

Submission of petition

5. (1) The Speaker must, subject to this Act and the Standing Rules and Orders, consider every petition submitted to ~~him~~ or her for approval. 5
- (2) **If** the Legislature is sitting, the Legislature, by way of resolution, refers a petition to the relevant Committee. 5
- (3) **If** the Legislature is not sitting, the Speaker refers a petition to the relevant Committee in accordance with the provisions of the Standing Rules and Orders. 10

Functions of Committee

6. The Committee must - 15
- (a) subject to this Act, consider every petition referred to it with a view to settling the matter to the satisfaction of the petitioner and report to the Legislature; 20
- (b) before it considers a petition, record and reduce to writing oral submission or evidence of a petitioner given in terms of section 7(a);
- (c) require the person or body to report to the Committee in writing on the steps taken by that person or body to address the complaint, request, recommendation or instruction by the Committee, as the case may be; 25
- (d) **if** it refuses to consider a petition in terms of section 4(3), (4) and (5) or because it has not been submitted in accordance with this Act, report that fact to the Legislature; 30
- (e) as determined by the Legislature, report to the Legislature on the petitions referred to it and all its activities in respect thereof, including:
- (i) the responsiveness, efficiency and timeousness with which petitions were dealt with; and 35
- (ii) the efficacy of the petition process and procedures; and
- (f) instruct the administrative support service to inform a petitioner timeously- 40
- (i) from time to time, of progress in respect of the consideration of a petition;

Voorlegging van 'n petisie

5. (1) Die Speaker moet, onderworpe aan hierdie Wet en die Staande Reëls en Orders, elke petisie wat aan hom of haar voorgele is, vir goedkeuring oorweeg.
- (2) Indien die Wetgewer in sitting is, verwys die Wetgewer kragtens besluit 'n petisie na die betrokke Komitee,
- (3) Indien die Wetgewer nie in sitting is nie, verwys die Speaker 'n petisie na die betrokke Komitee ingevolge die bepalings van die Staande Reëls en Orders.

Funksies van die Komitee

6. Die Komitee moet -
- (a) ingevolge hierdie Wet, elke petisie oorweeg met die oogmerk om die saak genoegsaam vir die petitioneris te besleg en aan die Wetgewer verslag doen;
- (b) voor dit 'n petisie oorweeg, die mondelinge voorlegging of getuienis van 'n petitioneris in gevolge artikel 7(a) notuleer en op skrif stel;
- (c) vereis van die persoon of liggaam om skriftelik verslag te doen aan die Komitee oor stappe wat deur daardie persoon of liggaam geneem is om die klagte, versoek, aanbeveling of instruksie, na gelang van die geval, deur die Komitee aan te spreek;
- (d) indien dit weier om 'n petisie te oorweeg ingevolge artike14(3), (4) en (5) of omdat dit nie in ooreenstemming met hierdie Wet ingedien is nie, die feit aan die Wetgewer te rapporteer;
- (e) soos vasgestel deur die Wetgewer, verslag doen aan die Wetgewer oor die petisies wat daarna verwys is en alle aktiwiteite wat daarmee verband hou, insluitende -
- (i) die mate van reaksie, toereikendheid en stiptelikheid waarmee petisies hanteer word; en
- (ii) die doeltreffendheid van die petisieproses en - prosedures; en
- (f) aan die administratiewe ondersteuningsdiens opdrag gee om 'n petitioneris betyds in te lig -
- (i) van tyd tot tyd, oor vordering rakende die oorweging van 'n petisie;

- (ii) if the petitioner has been invited by the Committee to make oral submission or call a witness, of the date, time and venue the petition is to be considered and that the petitioner may attend that sitting of the Committee; and 5
- (iii) of the fact that the petitioner has access to the petition file at all reasonable times as prescribed;
- (g) where applicable, recommend to the Legislature other appropriate remedies available to the petitioner. 10

Powers of Committee

7. The Committee may – 15
- (a) invite a petitioner to -
 - (i) supplement his or her petition with additional oral or written submissions; 20
 - (ii) call a witness to present oral or written evidence to the Committee;
 - (b) invite public submissions from interested parties on a petition under consideration; 25
 - (c) make a recommendation to the Legislature with a view to settling the request or complaint contained in the petition to the satisfaction of the petitioner;
 - (d) make a recommendation to the Legislature in respect of the general approach to be followed in future in settling a request or complaint; 30
 - (e) if requested to do so by a petitioner, resolve a dispute or complaint, reverse an Act, rectify an omission, regarding matters other than those prescribed by legislation by means of mediation or negotiation; 35
 - (f) make a recommendation to the Legislature to refer the petition to another committee of the Legislature;
 - (g) conclude its consideration of a petition and report to the Legislature, if it resolves that no steps, or no further steps, as the case may be, can be taken to settle the matter to the satisfaction of the petitioner; 40

- 5
- (ii) as die petisionaris deur die Komitee uitgenooi is om 'n mondelinge voetlegging te doen of om 'n getuie te roep, oor die datum, tyd en plek waar die petisie oorweeg **gaan** word, en dat die petisionaris die sitting van die Komitee **mag** bywoon;
- (iii) **van** die feit dat die petisionaris toegang het tot die petisieleer te alle redelike tye soos voorgeskryf;
- 10 (g) waar toepaslik, ander paslike oplossings beskikbaar aan die petisionaris, by die Wetgewer aanbeveel.

Magte van die Komitee

- 15 7. Die Komitee **mag** –
- (a) 'n petisionaris uitnooi om -
- 20 (i) . sy of haar petisie met addisionele **mondelinge** of geskrewe voorleggings aan te vul;
- (ii) 'n getuie roep om mondelinge of geskrewe getuienis aan die Komitee te lewer;
- 25 (b) 'n uitnodiging te rig vir openbare insette **van** belangstellende partye ten opsigte **van** 'n petisie onder oorweging;
- 30 (c) 'n aanbeveling aan die Wetgewer maak met die doel om 'n skikking, wat aanvaarbaar is vir die petisionaris oor die versoek of klagte wat in die petisie vervat is, te bereik;
- (d) 'n aanbeveling aan die Wetgewer maak rakende die algemene benadering wat in die toekoms gevolg moet word tydens die beslegting **van** 'n versoek of 'n klagte;
- 35 (e) indien so versoek deur 'n petisionaris, 'n geskil of klagte besleg, 'n wet herroep, of 'n leemte aansuiwer rakende sake wat nie deur wetgewing voorgeskryf word nie, deur middel van bemiddeling of onderhandeling;
- 40 (f) 'n aanbeveling aan die Wetgewer maak om die petisie na 'n ander komitee van die Wetgewer te verwys;
- 45 (g) die oorweging van 'n petisie afhandel en aan die Wetgewer verslag doen, as daar besluit word dat geen stappe of verdere stappe, afhangende van die geval, geneem kan word om die saak voldoende vir die petisionaris te besleg **nie**;

- (h) if the complaint or request in the petition has since its submission been settled to the satisfaction of the petitioner, conclude its consideration of a petition and report that fact to the Legislature;
- (i) subject to this Act, appoint a subcommittee in accordance with the Standing Rules and Orders to perform and exercise any of the functions or powers of the Committee. 5

Procedure for consideration of petition

- 8. The procedure for the consideration of a petition is as prescribed in the regulations and in accordance with the Standing Rules and Orders 10

Sitting of Committee

- 9. (1) The Committee may for purposes of hearing evidence and considering a petition sit at a date, time and place in the Province determined by the Committee in accordance with the Standing Rules and Orders. 15
- (2) The Chairperson must give notice of a sitting of the Committee in accordance with the Standing Rules and Orders. 20
- (3) The Chairperson must instruct the administrative support service to timeously - 30
 - (a) ensure that subpoenas for witnesses have been properly issued and served as prescribed;
 - (b) inform the petitioner in writing of any matter that the petitioner is entitled to be informed of in terms of this Act, any other law or the Standing Rules and Orders; 35
 - (c) if necessary, ensure that the contents of a petition file are translated into a working language of the Committee; 40
 - (d) perform any additional duty, which will enable the Committee to properly consider a petition and exercise its other functions in terms of this Act and the Standing Rules and Orders.
- (4) Evidence presented before the Committee must be heard in public unless it is - 45
 - (a) in the interests of justice; or
 - (b) in the interests of the safety of the petitioner or a witness.

- (h) as die klage of versoek in die peusie sedert die voorlegging daarvan genoegsaam vir die petisionaris geskik is, die oorweging daarvan afsluit, en die feit aan die Wetgewer rapporteer;
- 5 (i) onderworpe aan hierdie Wet, 'n subkomitee aanstel kragtens die Staande Reëls en Orders om enige funksies en magte van die Komitee uit te voer.

Prosedure vir die oorweging van 'n petisie

- 10 8. Die prosedure vir die oorweging van 'n petisie is soos voorgeskryf in die regulasies en in ooreenstemming met die Staande Reëls en Orders.

Sitting van die Komitee

- 15 9. (1) Ten einde getuienis aan te hoor en 'n petisie te oorweeg, mag die Komitee sit op 'n datum, tyd en plek in die Provinsie wat bepaal word deur die Komitee in ooreenstemming met die Staande Reëls en Orders.
- 20 (2) Die Voorsitter moet kennis gee van 'n sitting van die Komitee in ooreenstemming met die Staande Reëls en Orders.
- (3) Die Voorsitter moet die administratiewe ondersteuningsdiens opdrag gee om betyds-
- 25 (a) te verseker dat dagvaardings van getuies behoorlik uitgereik en bedien is soos voorgeskryf;
- (b) die petisionaris skriftelik in kennis stel van enige kwessie waarvoor die petisionaris die reg het om ingelig te word volgens hierdie Wet, enige ander Wet of die Staande Reëls en Orders;
- 30 (c) indien nodig, te verseker dat die inhoud van die petisie na 'n werkende taal van die Komitee vertaal word;
- 35 (d) enige addisionele plig uitvoer wat die Komitee in staat sal stel om die petisie behoorlik te oorweeg en sy ander funksies kragtens hierdie Wet en die Staande Reëls en Orders uit te voer.
- 40 (4) Getuienis wat voor die Komitee dien, moet in die openbaar gehoor word, behalwe as dit -
- (a) in die belang van geregtigheid is, of
- (b) in belang is van die veiligheid van 'n petisionaris of 'n getuie.

- (5) The administrative support service must provide the Chairperson with a list of petitions which have not been finalized by the Committee, for tabling at each meeting of the Committee.

Accountability of Committee

		5
10.	(1) The Committee must report to the Legislature as contemplated in section 6.	
	(2) A debate on an issue raised in a report of the Committee to the Legislature must take place if more than three members of the Legislature so demand.	10
	(3) The Legislature may refer any matter contained in a report submitted to the Legislature by the Committee back to the Committee for reconsideration.	
	(4) A member of the Legislature has access to the petition file at any reasonable time.	15
	(5) The Legislature may whilst the Committee is considering a petition only conduct an interpellation in respect of that petition to the process of considering the petition and not in respect of the merits thereof.	20
	(6) A member of the Legislature may whilst the Committee is considering a petition only put a question in respect of that petition relating to the process of considering the petition and not in respect of the merits thereof.	25

Witnesses and material of evidence

11.	(1) For the purpose of ascertaining a matter relating to the subject of its investigation, the Committee may, subject to the provisions of the Powers, Privileges and Immunities of the Provincial Legislature Act, 1996 (Act No. 3 of 1996)-	30
	(i) summon a person to attend a sitting of the Committee, in order to give evidence, or produce any book, document, object or other material of evidence if the Committee requires it; or	35
	(ii) subpoena a person to attend a sitting of the Committee, as a witness, in order to give evidence, or produce any book, document, object or other material of evidence, and to appear before the Committee at a time and place specified in the subpoena.	40
	(2) A person appearing before the Committee to give oral evidence must, before giving that evidence, take an oath or make an affirmation, administered by the Chairperson or any other person authorized by him or her to do so, to only speak the truth.	45

- (5) Die administratiewe ondersteuningsdiens moet die Voorsitter van 'n lys van petisies voorsien wat nie deur die Kornitee gefinaliseer is nie, vir tertaaflegging tydens elke vergadering van die Kornitee.

5 Aanspreeklikheid van die Komitee

10. (1) Die Komitee moet verslag lewer aan die Wetgewer soos in artikel 6 bedoel.
- 10 (2) 'n Debat oor 'n kwessie wat geopper word in 'n verslag van die Komitee aan die Wetgewer moet plaasvind as dit deur meer as drie lede van die Wetgewer vereis word.
- 15 (3) Die Wetgewer mag enige saak vervat in 'n verslag deur die Kornitee aan die Wetgewer voorgele, na die Kornitee terugverwys vir heroorweging.
- (4) 'n Lid van die Wetgewer het toegang tot die petisieleer te enige redelike tyd.
- (5) Terwyl die Kornitee 'n petisie oorweeg, mag die Wetgewer slegs 'n interpellasie doen rakende daardie petisie vir die proses van oorweging van die petisie, en nie ten opsigte van die meriete daarvan nie.
- 20 (6) 'n Lid van die Wetgewer mag, terwyl die Kornitee besig is om 'n petisie te oorweeg, slegs 'n vraag ten opsigte van daardie petisie stel rakende die proses van oorweging van die petisie en nie rakende die meriete daarvan nie.

25

Getuies en bewysmateriaal

11. (1) Vir die doel om 'n kwessie wat verband hou met die onderwerp van hulle ondersoek te bevestig, mag die Komitee, onderworpe aan die bepalings van die Wet op die Bevoegdthede, Voorregte en Immunitete van die Provinsiale Wetgewer, 1996 (Wet Nr, 3 van 1996) -
- 30 (i) 'n persoon ontbied om 'n sitting van die Komitee by te woon, ten einde te getuig of om enige boek, dokument, voorwerp of ander bewysmateriaal te verskaf indien die Komitee dit vereis, of
- 35 (ii) 'n persoon dagvaar om 'n sitting van die Komitee as 'n getuie by te woon, ten einde te getuig of om enige boek, dokument, voorwerp of ander bewysmateriaal te verskaf, en voor die Kornitee te verskyn op
- 40 'n tyd en plek soos in die dagvaarding bepaal.
- (2) 'n Persoon wat voor die Kornitee verskyn om mondelinge getuienis te lewer, moet, voordat daardie getuienis gelewer word, 'n eed aflê of 'n plechtige verklaring doen wat deur die Voorsitter of enige ander persoon wat deur hom of haar gemagtig is om dit te doen, afgeneem word om slegs die
- 45 waarheid te praat.

- (3) Subject to the Speaker's approval, a person who has been subpoenaed to attend a sitting of the Committee as a witness, or who has given evidence before the Committee, is entitled to the witness fees payable to a witness giving evidence at a criminal trial in a High Court of the Republic. 5
- (4) A person appearing before the Committee to give oral evidence may be assisted by a representative of his or her choice.
- Retention of materials of evidence 10
12. (1) The Committee must make a copy or reproduction **in** any format of materials of evidence submitted to it. 10
- (2) The Committee must retain such copy or reproduction for an indefinite period after conclusion of the consideration of a petition. 15
- (3) The administrative support service must include the copy or reproduction contemplated in subsection (1) in the particular petition file.
- Offences 20
13. (1) A person properly subpoenaed **in** terms of section 11 who without sufficient cause -
- (a) fails to appear before the Committee at the date and venue stipulated in the subpoena; 25
- (b) fails to remain in attendance at the sitting of the Committee until the Chairperson excuses him or her from further attendance; 30
- (c) refuses or fails to take an oath or make an affirmation contemplated in section 11(2) when called upon by the Chairperson to do so;
- (d) refuses or fails to produce any book, document, object or other material of evidence in his or her possession or under his or her control which he or she has been instructed to produce, 35
- is guilty of an offence.
- (2) A person properly subpoenaed in terms of section 11 who after having taken an oath or made an affirmation - 40
- (a) fails to answer fully or truthfully any question lawfully put to him or her; or

(3) Onderhewig aan goedkeuring **deur** die Speaker is 'n persoon wat gedagvaar **is** om 'n sitting van die Komitee as getuie by te woon of wat **getuie**nis voor die Komitee afgele het, **gereg**tig op die bedrag wat betaalbaar is aan 'n getuie wat **in** 'n strafgeding **in** die Hooggeregshof van die Republiek getuig.

5

(4) 'n Persoon wat voor die Komitee verskyn om mondelinge **getuie**nis te lewer mag **deur** 'n verteenwoordiger van sy of haar keuse bygestaan word.

Vaslegging van bewysmateriaal

10

12. (1) Die Komitee moet 'n kopie of afdruk **in** enige formaat maak van bewysmateriaal wat by hulle ingedien is.

15

(2) Die Komitee moet sodanige kopie of afdruk **vir** 'n onbepaalde tydperk na die ahandeling van die oorweging van 'n petisie behou.

(3) Die administratiewe ondersteuningsdiens moet die kopie of afdruk **in** subartikel (1) bepaal **in** die spesifieke petisieleer insluit,

20

Misdrywe

13. (1) 'n Persoon wat behoorlik kragtens **artikel** 11 gedagvaar is en wat sonder voldoende rede -

25

(a) **in** gebreke bly om op die datum en **in** die lokaal wat **in** die dagvaarding aangedui is voor die Komitee te verskyn;

30

(b) **in** gebreke bly om teenwoordig te bly by die sitting van die Komitee totdat die Voorsitter hom of haar van verdere teenwoordigheid verskoon;

35

(c) weier of **in** gebreke bly om 'n eed of 'n plegtige **verklaring** af te lê soos **in** artikel 11(2) bedoel wanneer **deur** die Voorsitter versoek word om dit te doen;

40

(d) weier of **in** gebreke bly om enige hoek, **dokument**, voorwerp of ander bewysmateriaal te verskaf wat **in** sy of haar besit of onder sy of haar beheer is en wat hy of sy beveel is om te verskaf,

is skuldig aan 'n misdryf.

(2) 'n Persoon wat behoorlik kragtens artikel 11 gedagvaar is en wat nadat 'n eed of 'n plegtige **verklaring** afgele is -

45

(a) **in** gebreke bly om enige vraag wat wetlik aan hom of haar gestel **is**, volledig of eerlik te antwoord; of

(b) otherwise knowingly gives false evidence,

is guilty of an offence.

- (3) A person- 5
- (a) who threatens, obstructs or unduly influences a person properly subpoenaed in terms of section 11 to -
- (i) refuse or fail to give oral evidence before the Conunittee; 10
- (ii) knowingly give false evidence before the Conunittee; or
- (iii) refuse or fail to produce any book, document, object or other material of evidence in his or her possession or under his or her control which he or she has been instructed to produce; 15
- (b) properly subpoenaed in terms of section 11 who produces any book, object or other material of evidence before the Conunittee which he or she knows is false, fabricated, falsified or unlawfully or falsely altered; 20
- (c) who destroys, conceals, falsifies, fabricates or unlawfully or falsely alters any book, document, object or other material of evidence which he or she knows or may be reasonably expected to know may be relevant to a petition being considered or to be considered by the Conunittee; or 25
- (d) who knowingly furnishes the Conunittee with information or makes a statement before it which is false or misleading, 30
- is guilty of an offence.
- (4) Any person who wilfully obstructs or unduly influences the Conunittee, any member of the Conunittee or any member of the administrative support service from doing or not doing anything authorized in terms of this Act is guilty of an offence. 35

Communication to Petitioner 40

14. The Secretary shall, in writing, communicate to the petitioner any resolution taken by the Legislature in respect of a petition and of the reasons thereof.

(b) anders bewustelik valse getuienis lewer,

is skuldig aan 'n misdryf

5 (3) 'n Persoon-

(a) wat 'n persoon wat behoorlik kragtens artikel 11 gedagvaar is dreig, belemmer of onregmatig beïnvloed om -

10 (i) te weier of in gebreke te bly om mondelinge getuienis voor die Kornitee te lewer;

(ii) bewustelik valse getuienis voor die Kornitee te lewer; of

15 (iii) te weier of in gebreke te bly om enige boek, dokument, voorwerp of ander bewysmateriaal te verskaf wat in sy of haar besit of onder sy of haar beheer is en wat hy of sy beveel is om te verskaf;

20 (b) behoorlik ingevolge artikel 11 gedagvaar en wat enige boek, dokument, voorwerp of ander bewysmateriaal aandie Kornitee verskaf wat hy of sy weet vals, versin, vervals of onwettig of valslik gewysig is;

25 (c) wat enige boek, dokument, voorwerp of ander bewysmateriaal wat hy of sy weet of redelikerwys verwag mag word om te weet toepaslik mag wees vir 'n petisie wat deur die Komitee oorweeg word of oOrweeg moet word, vernietig, versteek, vervals, versin of onwettig of valslik wysig; of

30 (d) wat bewustelik die Kornitee van inligting voorsien of 'n verklaring voor die Kornitee doen wat vals of rnisleidend is,

is skuldig aan 'n misdryf

35 (4) Enige persoon wat die Kornitee, enige lid van die Kornitee of enige lid van die administratiewe ondersteuningsdiens opsetlik belemmer of onregmatig beïnvloed om enigiets te doen of nie te doen nie wat ooreenkomstig hierdie Wet gemagtig is, is skuldig aan 'n misdryf

40

Kommunikering met die petisionaris

14. Die Sekretaris sal enige besluit wat deur die Wetgewer geneem is rakende 'n petisie en die redes daarvoor skriftelik aan die petisionariskommunikeer.

Penalties

15. A person convicted of an offence under section 13 is liable to a fine or to imprisonment for a period not exceeding 12 months or to both such fine and imprisonment. 5

Regulations

16. (1) The Speaker may make regulations in respect of - 10
- (a) the process and procedures for the submission of a petition; 10
 - (b) the registration of a petition and opening of a petition file by the Secretary; 15
 - (c) the preliminary investigation of a petition by the administrative support service; 15
 - (d) the process and procedures for the referral of a petition to a Committee; 20
 - (e) the process and procedures for the handling of a petition when the Legislature is not in session; and 20
 - (f) the procedure to deal with conflicts of interest. 25
- (2) The Speaker may make regulations in respect of -
- (a) the rights of a petitioner contemplated in this Act; 30
 - (b) any duty or function not provided for in subsection (1), which the Committee is required to perform; 30
 - (c) any duty or function not provided for in subsection (1), which the administrative support service is required to perform; 35
 - (d) any timeframe to be adhered to during any process or for any procedure contemplated in this Act; 35
 - (e) the archiving or disposal of a petition file that has been closed; 40
 - (f) the procedures and process for the issuing and serving of a subpoena for purposes of this Act; 40

Strafmaatreels

- 5 15. 'n Persoon wat veroordeel is weens 'n misdryf ingevolge artikel 13 is aanspreeklik vir 'n boete of vir tronkstraf vir 'n tydperk van nie langer as 12 maande nie of vir beide sodanige boete en tronkstraf.

Regulasies

- 10 16. (1) Die Speaker mag regulasies maak ten opsigte van -
- (a) die proses en prosedures vir die indiening van 'n petisie;
 - (b) die registrasie van 'n petisie en die opening van 'n petisieleer deur die Sekretaris;
 - 15 (c) die voorlopige ondersoek van 'n petisie deur die administratiewe ondersteuningsdiens;
 - 20 (d) die proses en prosedures vir die verwysing van 'n petisie na 'n Komitee;
 - (e) die proses en prosedures vir die hantering van 'n petisie wanneer die Wetgewer nie in sitting is nie; en
 - 25 (f) die prosedure om botsende belange te hanteer,
- (2) Die Speaker mag regulasies maak ten opsigte van -
- 30 (a) die regte van 'n petitioner soos in hierdie Wet beoog;
 - (b) enige verpligting of funksie waarvoor daar nie in subartikel (1) voorsiening gemaak word nie, wat van die Komitee verwag word om uit te voer;
 - 35 (c) enige verpligting of funksie waarvoor daar nie in subartikel (1) voorsiening gemaak word nie, wat van die administratiewe ondersteuningsdiens verwag word om uit te voer;
 - 40 (d) enige tydsraamwerk waaraan tydens enige proses of vir enige prosedure beoog in hierdie Wet voldoen moet word;
 - (e) die opneem in argiewe of die wegdoening van 'n petisieleer wat gesluit is;
 - 45 (f) die prosedures en proses vir die uitreiking en bediening van 'n dagvaarding vir doeleindes van hierdie Wet;

- (g) any measures to be taken by the Legislature, the Committee to promote and facilitate participation by the citizens of the Province in the process of governance in the Province; or
- (h) in general, any matter not provided for in this section that may be necessary to prescribe in order to achieve or promote the objects of this Act. 5

Short title

10

17. This Act is called the Free State Petitions Act, 2007.

- (g) enige maatreels wat deur die Wetgewer en Komitee geneem moet word om deelname deur die burgers van die Provinsie in die proses van regering van die Provinsie te bevorder en te fasiliteer; of
- 5 (h) oor die algemeen, enige kwessie waarvoor daar rue in hierdie artikel voorsiening gemaak word rue en wat nodig mag wees om voor te skryf ten einde die doelwitte van hierdie Wet te bereik of bevorder.

Kort titel

10

17. Hierdie Wet heet die Vrystaatse Wet op Petisies, 2007.

MEMORANDUM

Purpose of the **Bill**

The purpose of the proposed legislation is to create a process of dealing with petitions by facilitating public participation of members of the public with regard to the constitutional requirements of the Legislature and in the process, holding the provincial executive and other provincial organs of state accountable to the legislature.

Clause-by- clause explanation

Clause 1

Clause 1 provides for definitions.

Clause 2

Clause 2 provides for the right to petition.

Clause 3

Clause 3 provides for the general principles.

Clause 4

Clause 4 provides for what constitutes a petition, the scope of petitions and the format.

Clause 5

Clause 5 provides for the submission of petition.

Clause 6

Clause 6 provides for the functions of Committee.

Clause 7

Clause 7 provides for the powers of Committee.

Clause 8

Clause 8 refers to procedure for consideration of petition.

Clause 9

Clause 9 provides for sitting of Committee.

MEMORANDUM

Doel van die Wetsontwerp

Die doel van die voorgestelde wetgewing is om 'n proses daar te stel om petisies te hanteer deur openbare deelname van lede van die publiek ten opsigte van konstitusionele vereistes van die Wetgewer te fasiliteer, en in die proses, die provinsiale uitvoerende raad en ander provinsiale staatsorgane teenoor die Wetgewer aanspreeklik te hou.

Klousule-vir-klousule verduideliking

Klousule 1

Klousule 1 maak voorsiening vir woordskrywings.

Klousule 2

Klousule 2 maak voorsiening vir die reg tot petisie.

Klousule 3

Klousule 3 maak voorsiening vir die algemene beginsels

Klousule 4

Klousule 4 maak voorsiening vir dit wat 'n petisie uitmaak, die omvang van petisies en die fonnaat.

Klousule 5

Klousule 5 maak voorsiening vir die indiening van die petisie.

Klousule 6

Klousule 6 maak voorsiening vir die funksies van die Komitee.

Klousule 7

Klousule 7 maak voorsiening vir die magte van die Komitee.

Klousule 8

Klousule 8 verwys na die prosedure vir die oorweging van die petisie.

Klousule 9

Klousule 9 maak voorsiening vir sittings van die Komitee.

Clause 10

Clause 10 provides for accountability of Committee.

Clause 11

Clause 11 provides for witnesses and material of evidence.

Clause 12

Clause 12 provides for retention of materials of evidence.

Clause 13

Clause 13 provides for offences.

Clause 14

Communication to Petitioner.

Clause 15

Clause 15 provides for penalties.

Clause 16

Clause 16 provides for regulations.

Clause 17

Clause 17 sets out the short title.

Klousule 10

Klousule 10 maak voorsiening vir die aanspreeklikheid van die Komitee.

Klousule 11

Klousule 11 maak voorsiening vir getuies en bewysmateriaal.

Klousule 12

Klousule 12 maak voorsiening vir die vaslegging van bewysmateriaal.

Klousule 13

Klousule 13 maak voorsiening vir misdrywe.

Klousule 14

Kommunikering met die petisionaris.

Klousule 15

Klousule 15 maak voorsiening vir strafmaatreels,

Klousule 16

Klousule 16 maak voorsiening vir regulasies.

Klousule 17

Klousule 17 stel die kort titel.